

Polarfeed

Oppdrettslaksens nye biologi

Intro

Ole Marius Farstad

Nåværende:

- Salgssjef – Polarfeed

Tidligere:

- Daglig Leder – Fossing Storsmolt
- Purchase Manager – Seaborn
- Salgskonsulent Settefisk – Skretting

Utdannelse:

Master in Fisheries – The Norwegian College of Fishery Science

Agenda

Laksens biologiske klokke

Ulike strategier for smoltproduksjon

Utvikling fôr siste 50 årene

Den moderne smolten møter det moderne fôret

Ny fôringrediens

Laksens biologiske klokke

En villfisk i oppdrett

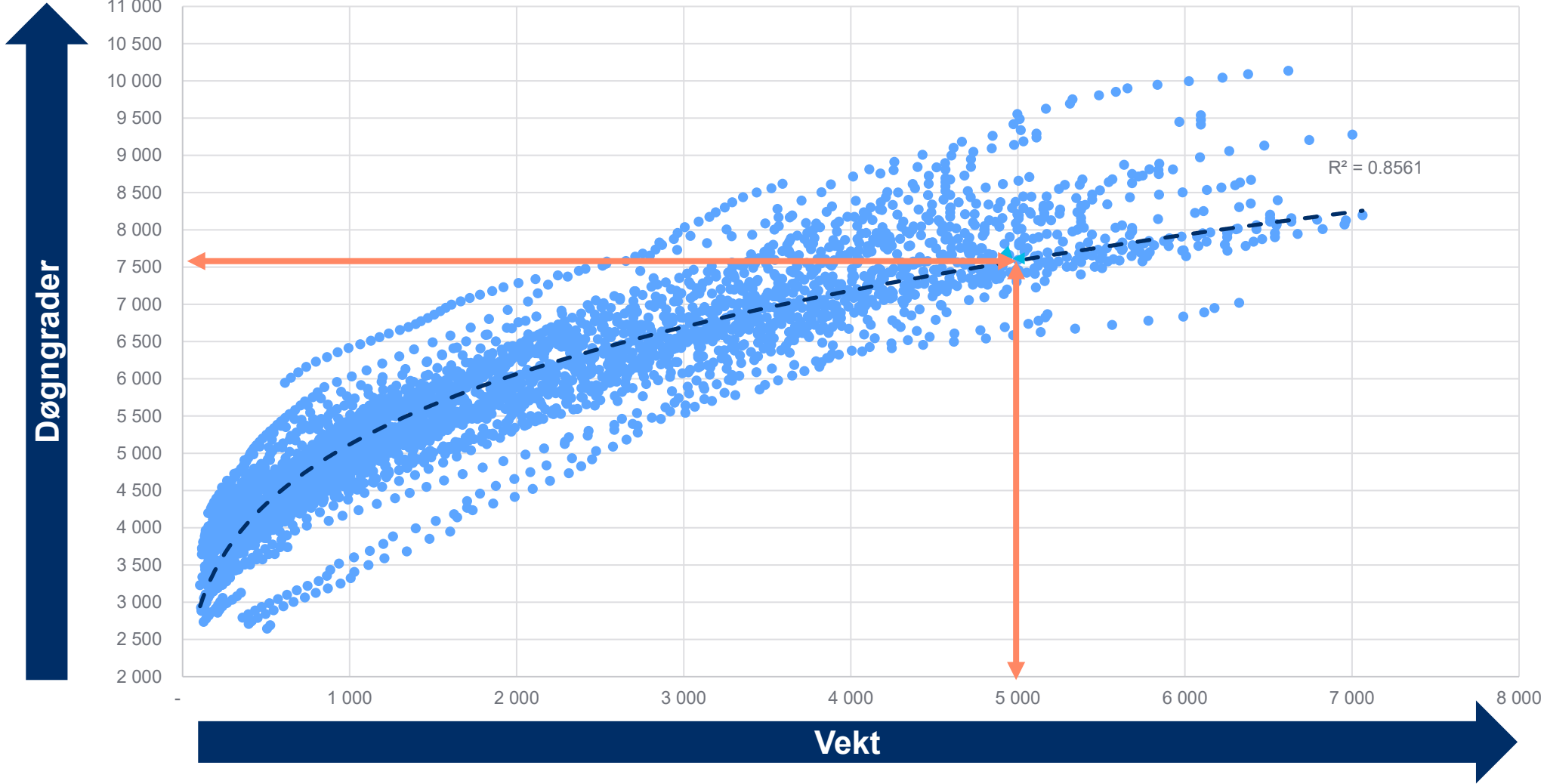

Hvor mange døgngrader (dg) fra startfôring til 5 kg?

	Ferskvann	Sjø	Totalt
0 – åring	7,3 mnd x 12 grader = 2700 dg	16 mnd x 10 grader = 4850 dg	7550 døgngrader
1 – åring	11,5 mnd x 9,5 grader = 3300 dg	14 mnd x 10 grader = 4300 dg	7600 døgngrader
RAS	9 mnd x 13 grader = 3600 dg	13 mnd x 10 grader = 3950 dg	7550 døgngrader
1,5 – åring høst	16 mnd x 8 grader = 3900 dg	12 mnd x 10 grader = 3660 dg	7560 døgngrader
1,5 – åring vår	20 mnd x 7 grader = 4300 dg	11 mnd x 10 grader = 3300 dg	7600 døgngrader

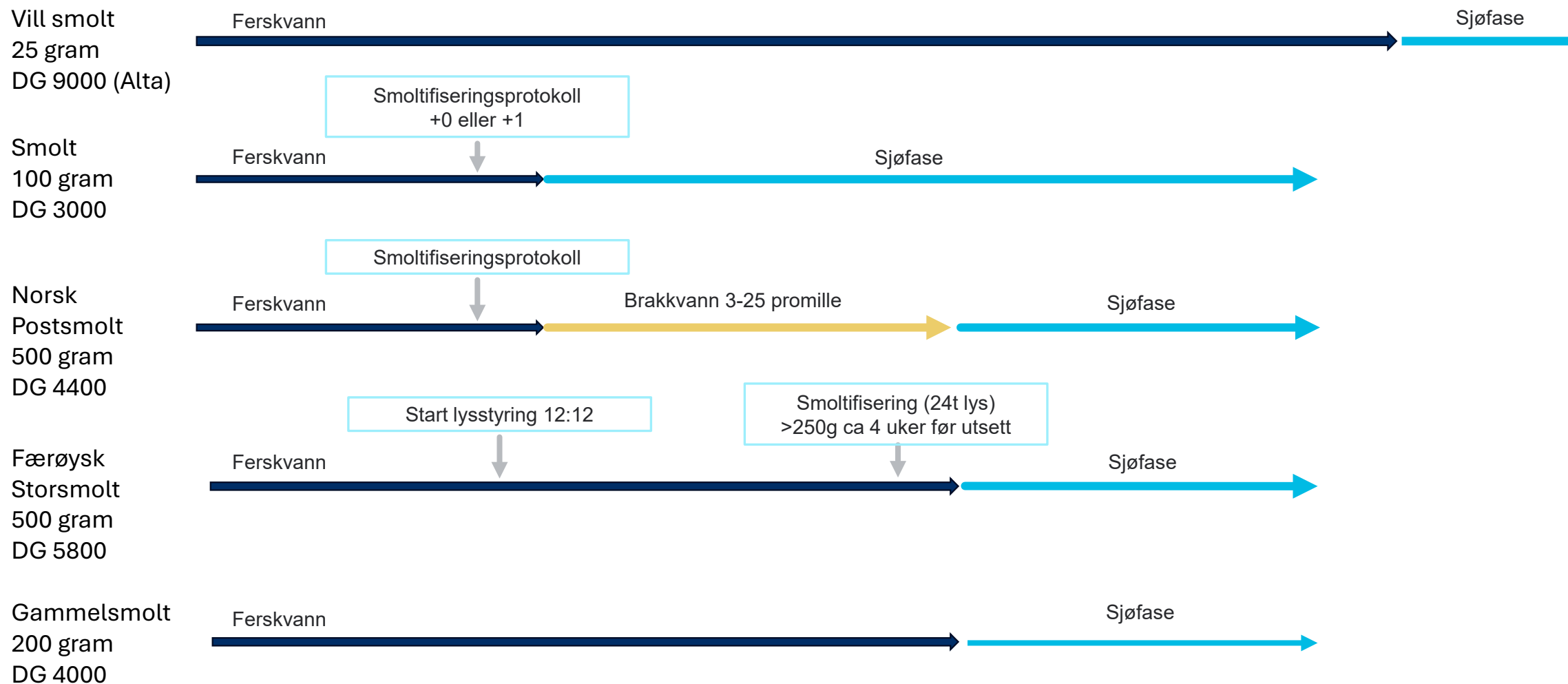
Døgngrader laks

Ulike strategier smoltproduksjon

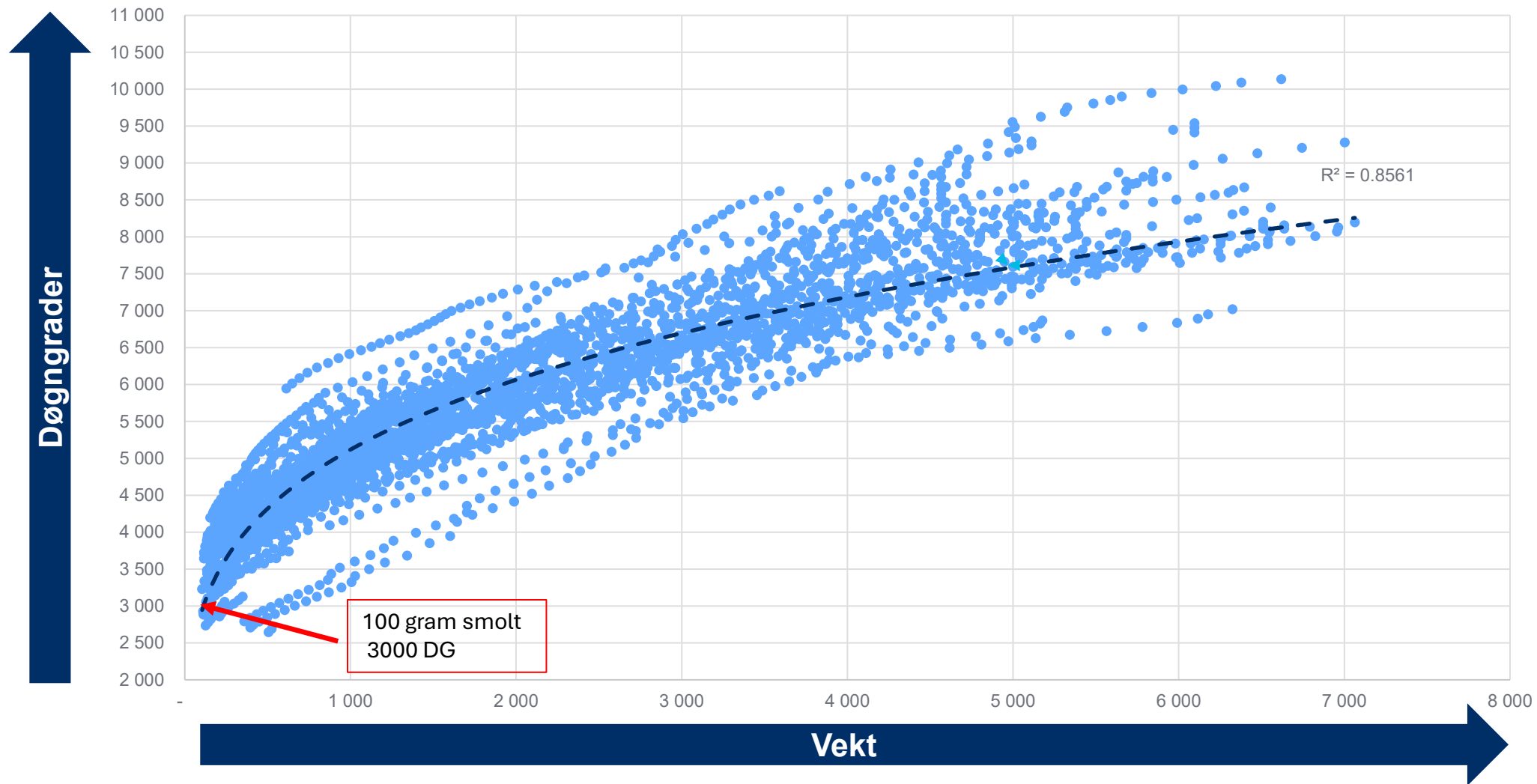

Ulike strategier for smoltproduksjon

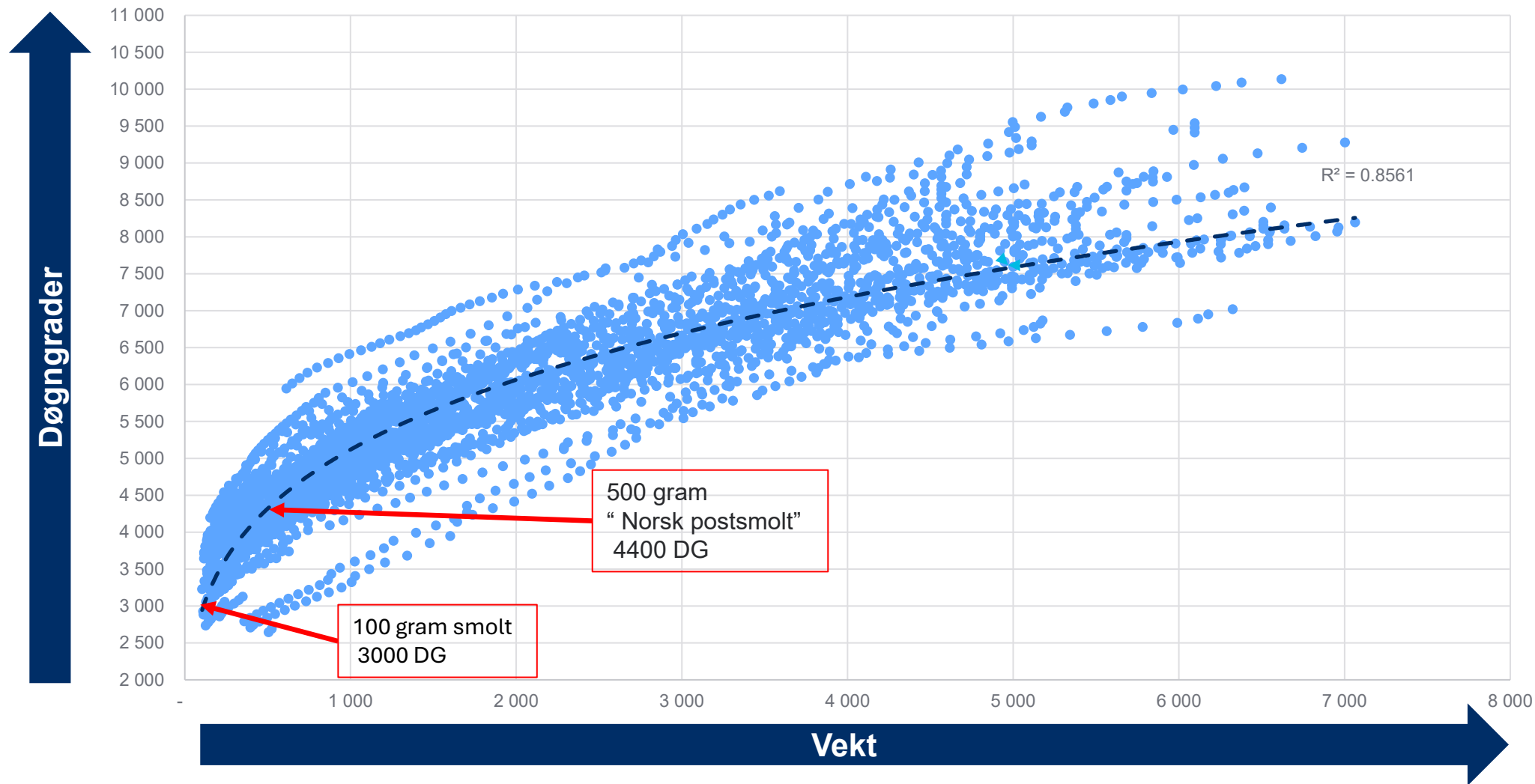

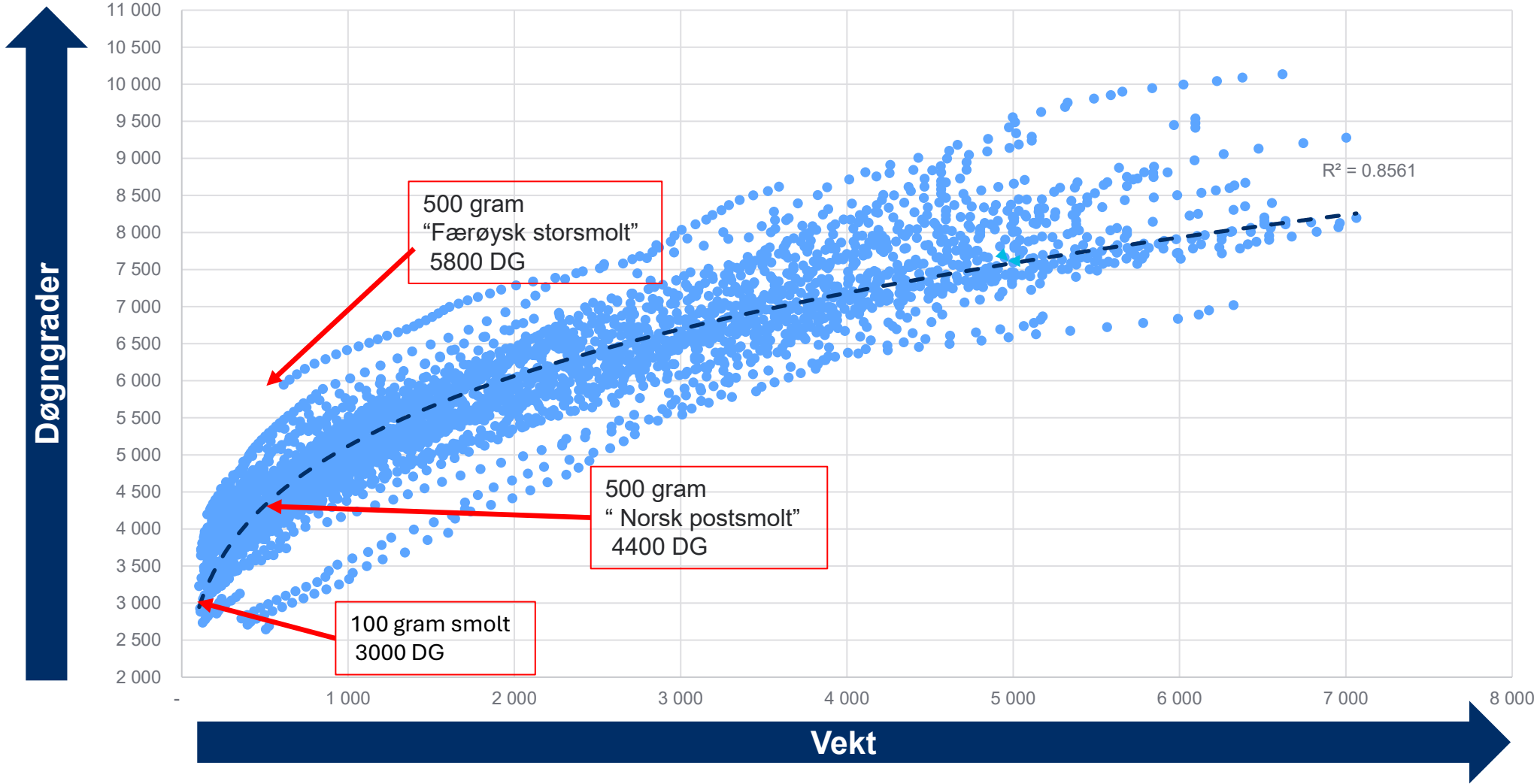
Døgngrader laks

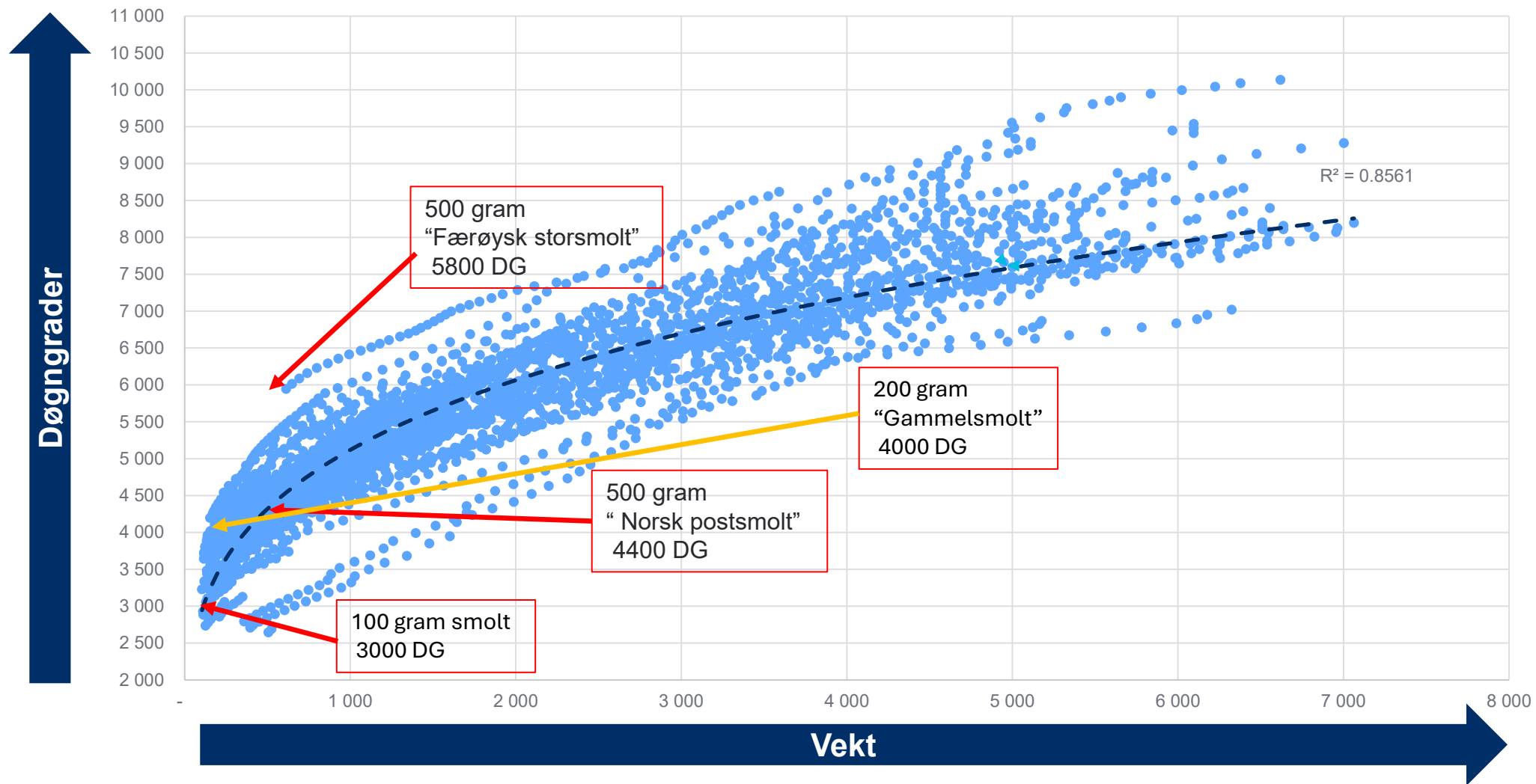
Døgngrader laks

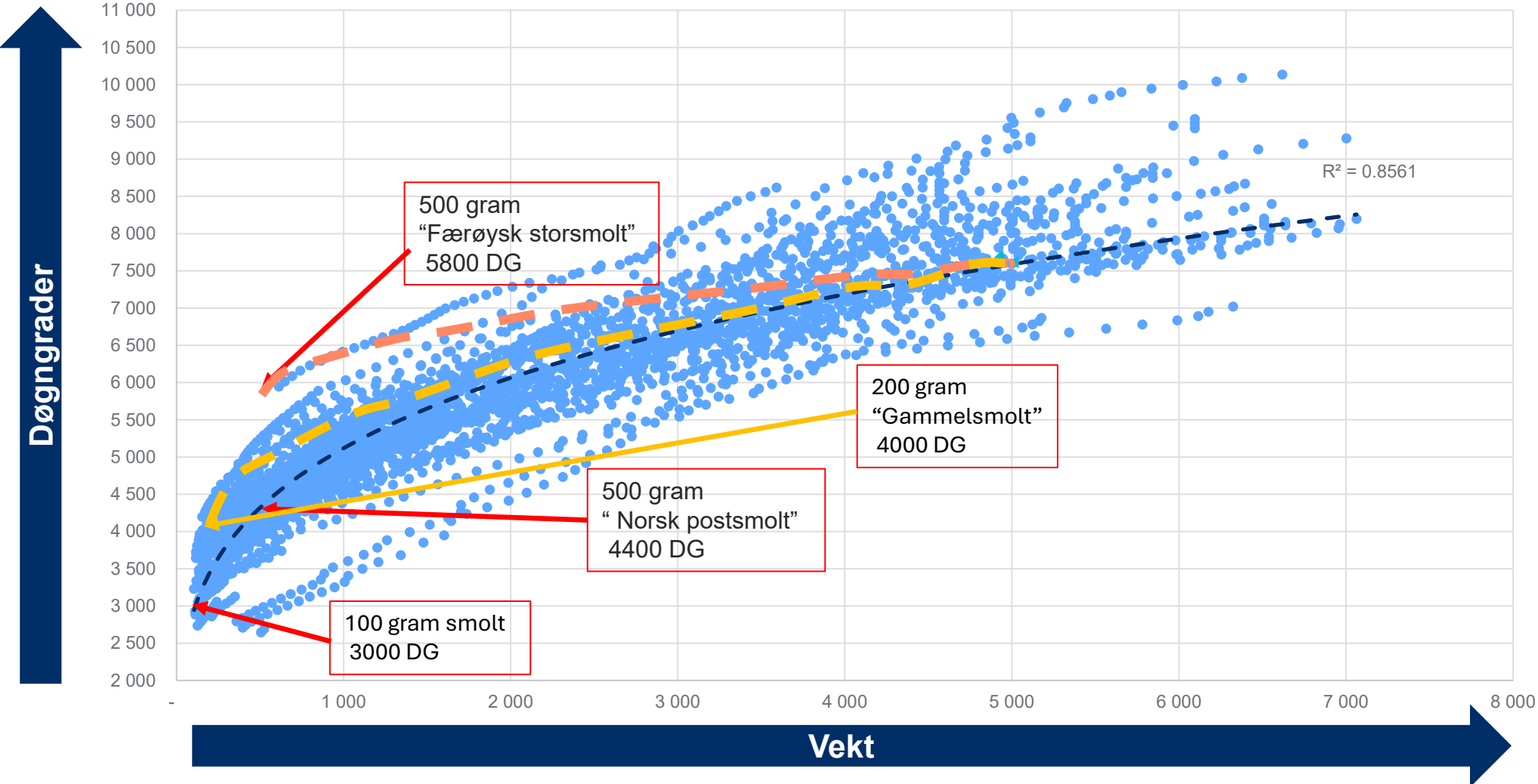
Døgngrader laks

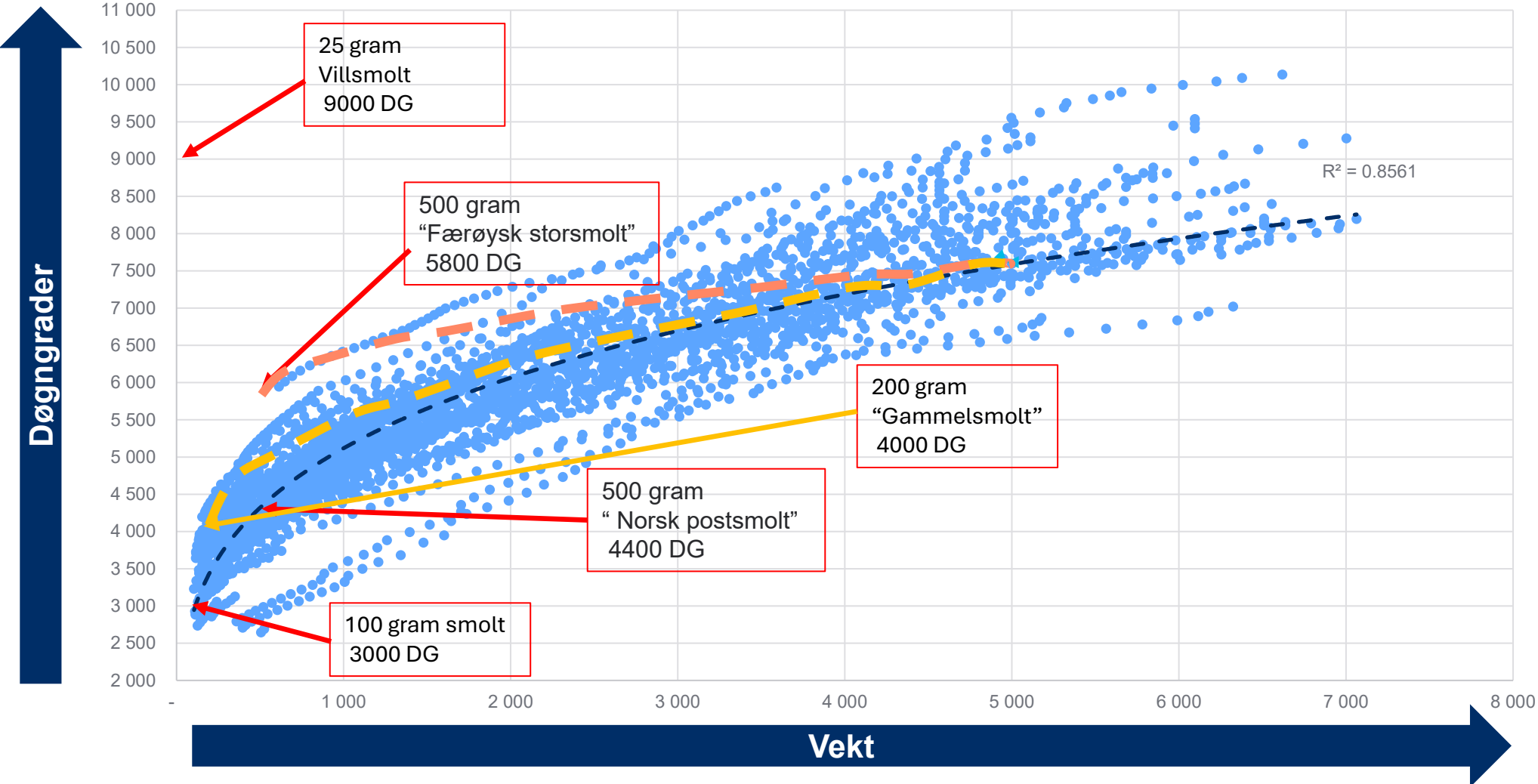
Døgngrader laks

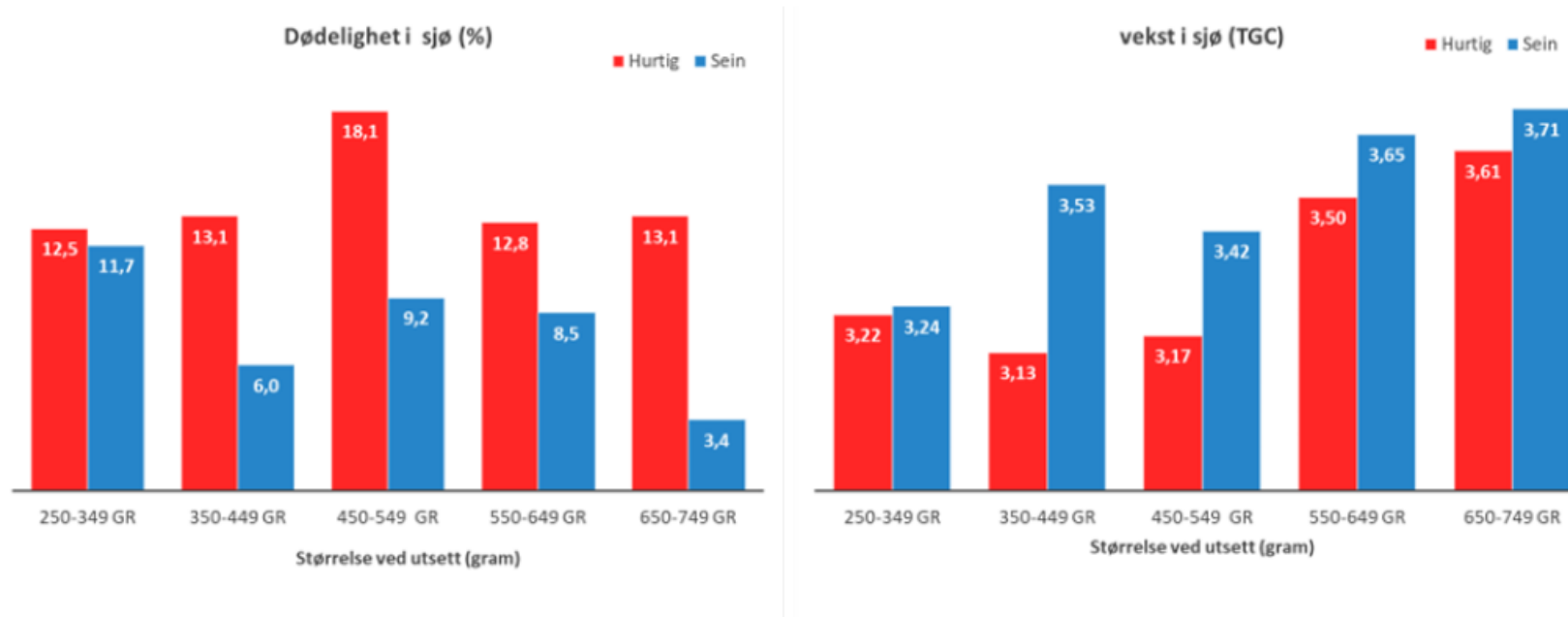
Døgngrader laks

Døgngrader laks

Færøyene – “sein” storsmolt vokser bedre i sjø

Figur 14 Vekst og overlevelse i sjøfasen for fisk som har hatt ulik veksthastighet i RAS (hurtig og sein) og er satt ut på ulik vekt. (Kilde Avrik).

NMBU: Langsom produksjon av laksesmolt er bedre for laksens helse

- Studien viser at rask produksjon i ferskvann har konsekvenser for hvordan laksens hjerte utvikler seg.
- **Hjertene blir rundere og mindre symmetriske, slike endringer er forbundet med dødelighet ved CMS-utbrudd.**
- Hjertehelse og redusert dødelighet kan oppnås ved å fremme rask vekst i sjø heller enn i ferskvann i norsk lakseoppdrett.

Ida Beitnes Johansen

Førsteamanuensis

Tlf. 67232279

[Send e-post](#)

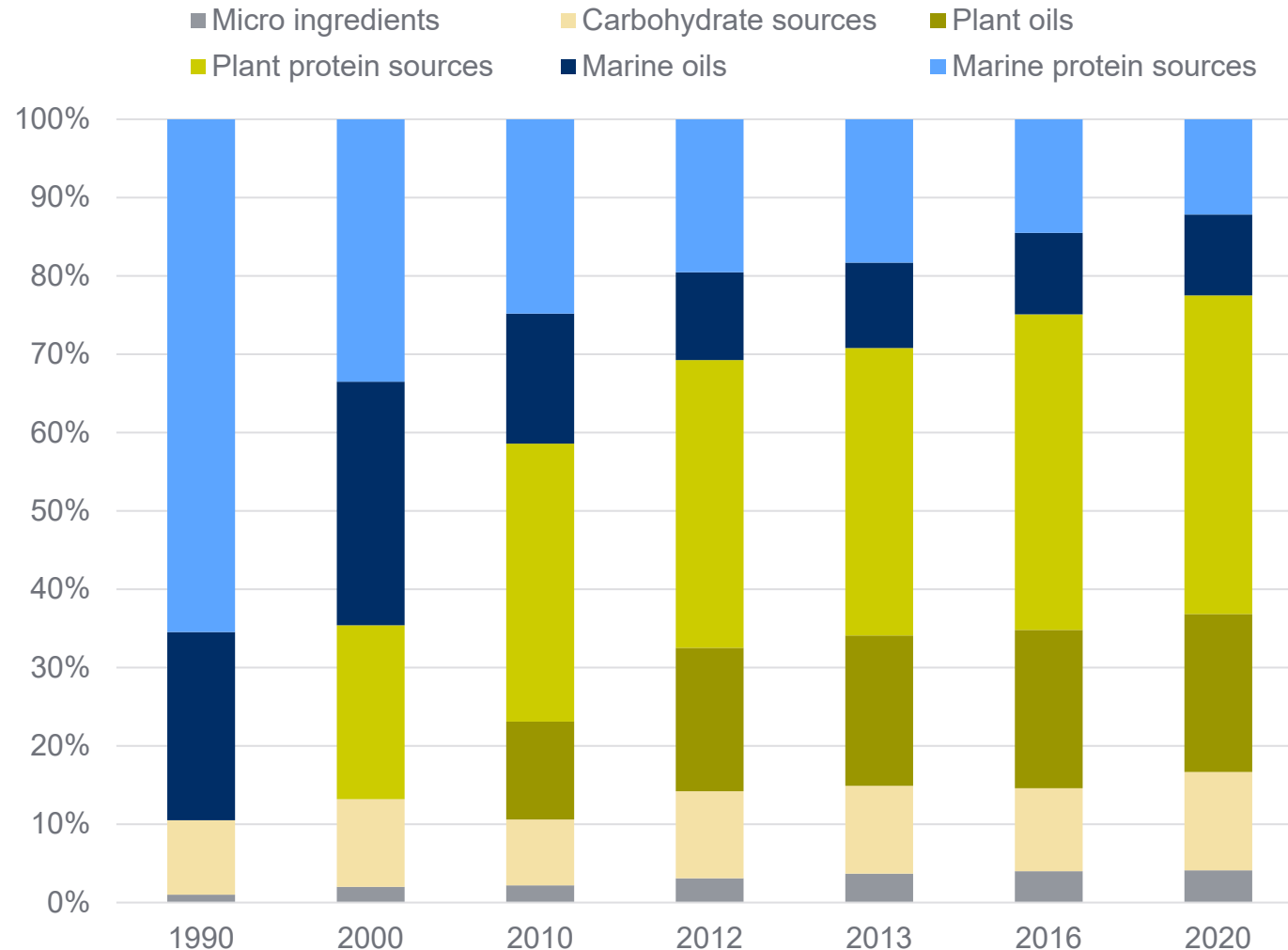

Fôrutvikling de siste 50 årene

Fôrsammensetningen har endret seg

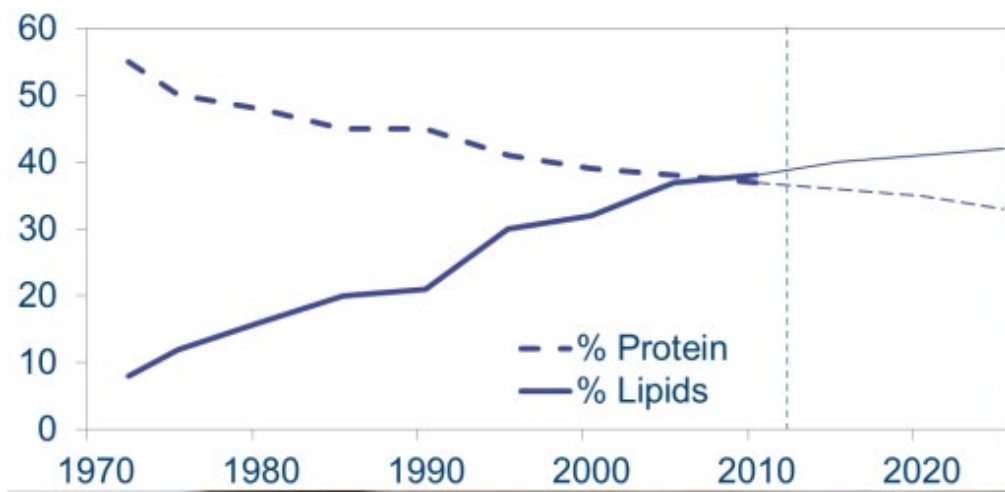
1990: 9,5% hvete som gir 7,1% karbohydrater
Ingen andre karbohydratkilder

2020: 12,5 % hvete som gir 8,6 % karbohydrat
Vegetabiliske proteinkilder gir 9,4 % karb

2020: Totalt 18 % - 2,5 ganger mer enn i 1990

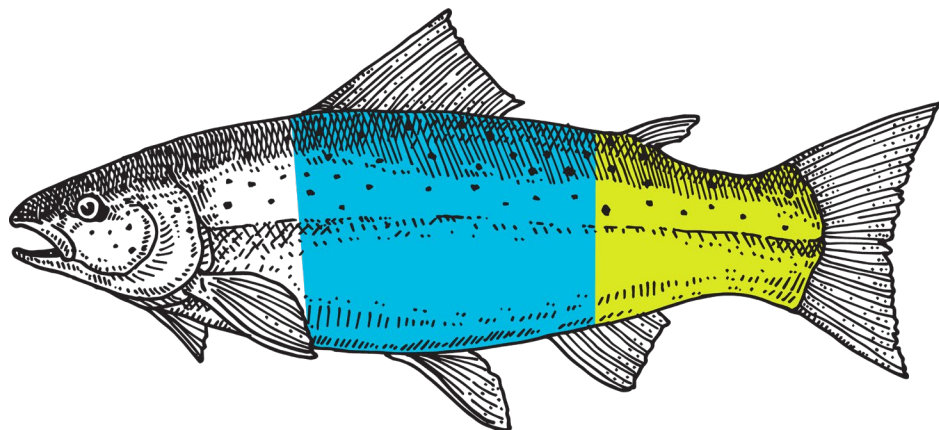
Fôrsammelingen har endret seg

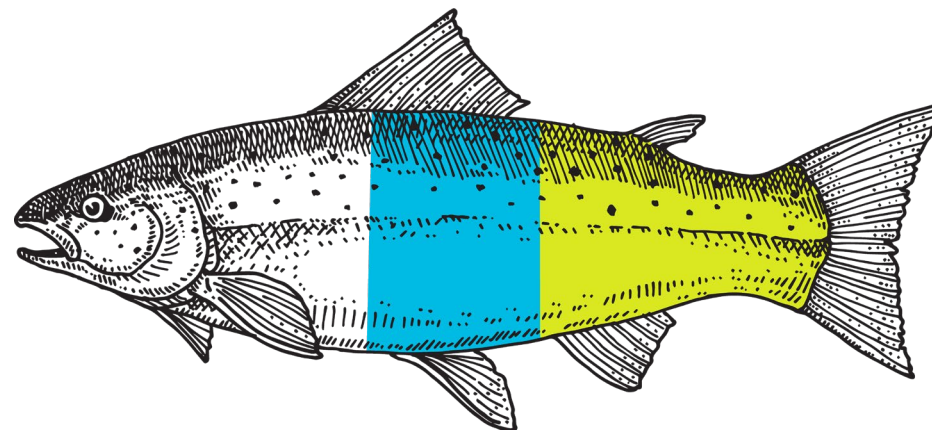
**Fett har økt og protein har
minsket dramatisk i løpet av de
siste 30 årene**

Fiskens premisser - laks

Riktig mengde:
45% protein
25% fett

Standard for 2023:
35% protein
37% fett

Ca 50 prosent for mye fett

Forholdet mellom fett og protein styrer laksens vekst

Forsker Jens-Erik Dessen har studert hva oppdrettslaksen bør spise i sjø for å vokse fort, og tolerere sykdom bedre.

Laks lagrer fett i en bestemt rekkefølge:

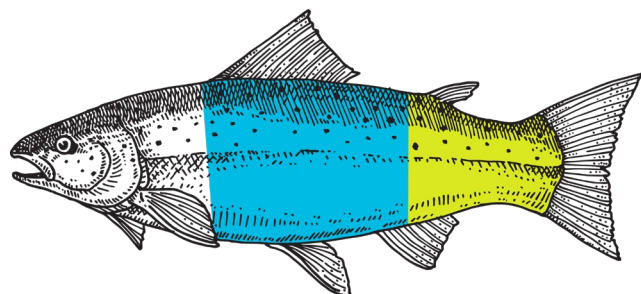
Muskel

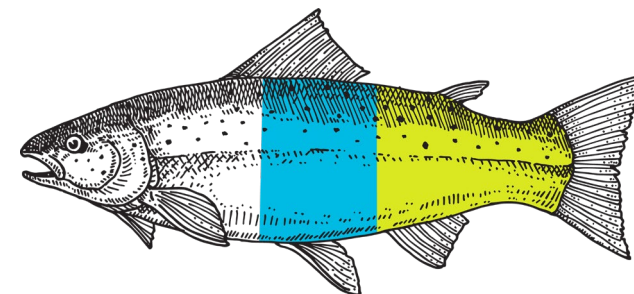
Buk

Rundt og i indre organer

Riktig mengde:
45% protein
25% fett

Standard for 2023:
35% protein
37% fett

Hjertelidelser troner på
toppen over dødsårsaker

Konsekvenser for fisken – CMS

Om sykdommen

Kardiomyopatisyndrom (CMS), også kalt hjertesprekk, er en alvorlig, smittsom **hjertebetennelse** som rammer oppdrettslaks i sjøfasen. Siden første beskrivelse i 1985, er

blodkoagel rundt hjertet (Figur 4.5.1). CMS er foreløpig en ren histopatologisk diagnose, som settes ved funn av typiske **betennelsesforandringer** i den indre, spongiøse delen av før- og hjertekammer, mens den kompakte

I uttalte tilfeller kan endringene bli så omfattende at **forkammerveggen sprekker**, noe som er opprinnelsen til det mer folkelige navnet hjertesprekk. Real-time RT-PCR for påvisning av

Ernæringsens forebyggende rolle

Effect of functional feeds on fatty acid and eicosanoid metabolism in liver and head kidney of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) with experimentally induced Heart and Skeletal Muscle Inflammation

Laura Martinez-Rubio^{a,*}, Sofia Morais^a, Øystein Evensen^b, Simon Wadsworth^c, Jose G. Vecino^c, Kari Ruohonen^c, J. Gordon Bell^a, Douglas R. Tocher^a

^aInstitute of Aquaculture, School of Natural Sciences, University of Stirling, Stirling FK9 4LA, Scotland, UK

^bNorwegian School of Veterinary Science, PO Box 8146 Dep, N-0033 Oslo, Norway

^cEWOS Innovation AS, N-4335 Dirdal, Norway

Effects of functional feeds on the lipid composition, transcriptomic responses and pathology in heart of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) before and after experimental challenge with Piscine Myocarditis Virus (PMCV)

Laura Martinez-Rubio^{1*}, Øystein Evensen², Aleksei Krasnov³, Sven Martin Jørgensen³, Simon Wadsworth⁴, Kari Ruohonen⁴, Jose LG Vecino⁴ and Douglas R Tocher¹

Abstract

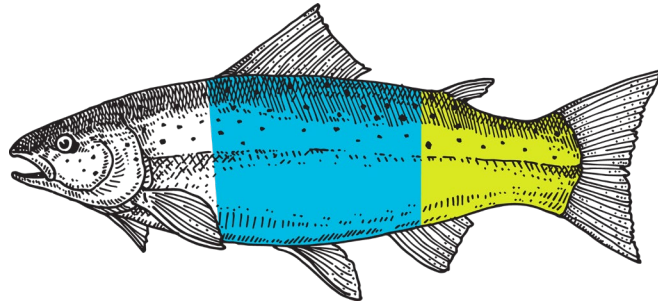
Background: Cardiomyopathy syndrome (CMS) is a severe cardiac disease of Atlantic salmon (*Salmo salar*) recently

Artiklene viser

- Hvordan klinisk ernæring kan spille en viktig rolle i å kontrollere de inflammatoriske sykdommene HSMB og CMS hos Atlantisk Laks.
- Fisk fôret de funksjonelle fôrene med lavere fettinnhold og høyere omega-3 innhold fikk:
  - Reduksjon i fettlever i løpet av CMS-infeksjonen
  - **Mindre betennelse og dermed mindre vevsskader på hjertet**

Fiskens premisser

Riktig mengde

45% protein
25% fett

PF Laksens Valg

43% protein
27% fett

Den moderne smolten
møter det moderne fôret

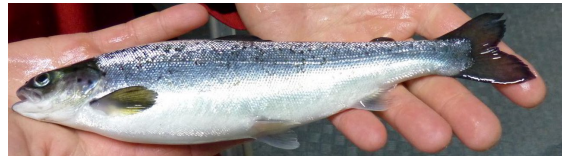
Smolten

- Villaks 15 millioner år 25 gram på 4 år
- Tradisjonell smolt 1980 – 2010 100 gram på 1 år
- Postsmolt 2010- 500 gram på 1 år

Villaks

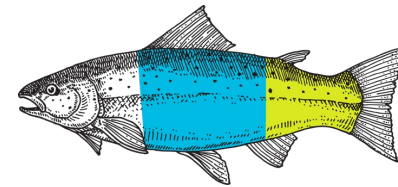
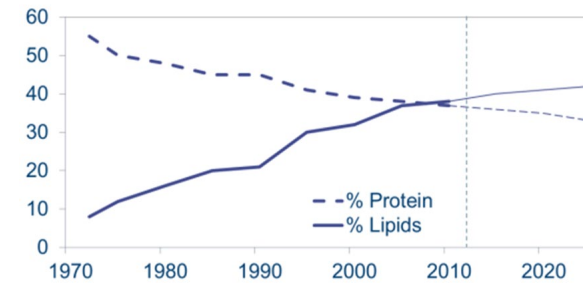
100 gram

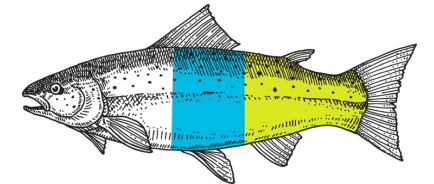
500 gram

Fôret i sjø

Riktig mengde:
45% protein
25% fett

Standard fôr 2024:
35% protein
37% fett

Sentralt dilemma

Storsmolt og RAS er viktige strategier for å oppnå redusert tid i sjø ref. døgngader

Men:

Intensiv smoltproduksjon kan svekke hjertehelsen

Tendens til at hjertet er mindre i forhold til kroppsstørrelsen

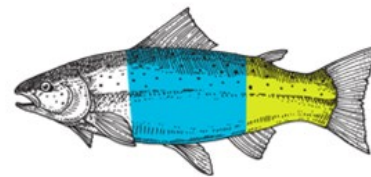

Konklusjon

Intensivt produsert smolt er **mer sårbar for dårlig ernæring blant annet pga hjertehelse**

Slik fisk er i større grad enn en «tradisjonell smolt» avhengig av et fôr tilpasset laksens biologi i sjøfasen

Riktig fôr er den “lavest hengende frukten” for bedre fiskehelse og lavere dødelighet

Riktig mengde

45% protein
25% fett

PF Laksens Valg

43% protein
27% fett

Resultat vår 2023: Første slakteresultat på Laksens Valg

Kyst.no KONTAKT OSS STILLINGER ↓ LOGG INN KALENDER

Bjørn Grønevik i Havkar Drift ute på anlegget på lokalitet Bleken. Foto: Privat.

Åtte måneder fra utsett til 4,7 kilo

Mer protein og mindre fett gav knallresultater hos Havkar Drift.

Postsmolt 580 gram
7050 døgngrader til 4,7kg

Superior	▪ 96%
Farge kjemisk	▪ 8,1 mg/kg
Fett	▪ 17,6%
Dødelighet	▪ 2,2%
Fôrfaktor	▪ 1,06

Ny fôrråvare

Fermentert restråstoff av mais

Amerikanske myndigheter ønsker å øke
bruken av bioetanol som drivstoff

Polarfeed har samarbeid med Green Plains som
produserer bioetanol fra mais

Restråstoff fra bioetanolproduksjonen fermenteres og
videreforedles:

- har god ernæringsmessig profil
- Finnes i store volum, ca 700 000 tonn NON GMO-årlig
- Lavt CO2 fotavtrykk, ca 1/6 av SOYA.

Polarfeed har i samarbeid med Lovundlaks 2 FoU-konsesjoner
hvor råvaren testes ut

Gjør biologiske behov forenlige med produksjon av fiskefôr

Fermentering øker den biologiske verdien av mais som råvare for laks

Foreløpige resultater indikerer at fermentert mais kan inkluderes i 10-15 % i Laksens Valg uten at det går utover ytelsen.

